

PhDr. Olga Fejtová, Ph.D. (vědecká pracovnice Archivu města Prahy): „**Jednota bratrská – nové pohledy na její postavení a roli v městech pražských doby předbělohorské**“

Během posledních tří desetiletí se české historiografii do značné míry podařilo změnit obraz Jednoty bratrské v době předbělohorské jako uzavřené sekty s dominantním zastoupením venkovského nevzdělaného obyvatelstva. Přesto zůstal významný deficit výzkumu, a tím byla otázka role měšťanů v jejích strukturách, respektive problematika vlivu Jednoty v městském stavovském prostředí. Přitom česká historiografie již v padesátých letech minulého století tematizovala významnou roli pražského „evangelického patriciátu“ v předbělohorské stavovské politice, aniž by však dokázala přesněji definovat jeho konfesijní zázemí; Díky nálezům archivu bratrského biskupa Matouše Konečného v roce 2006, jehož součástí byl i soupis členů Jednoty ze tří měst pražských sestavený v roce 1607, bylo možné rekonstruovat členskou základnu bratrského sboru v pražských městech. Přednáška si všímá nejen jejího rozsahu v kontextu celozemského vývoje, ale i fungování pražského, respektive pražsko-tuchoměřického bratrského sboru nejprve v souvislostech panovnických opatření, zasahujících v druhé polovině 16. století královská města a jejich samosprávu a dále v kontextu panovnické vyostřené rekatolizační politiky přelomu 16. a 17. století. V období po vydání Majestátu v roce 1609 byly emancipační snahy Jednoty bratrské v městech pražských manifestované zejména snahou vytvořit a obsadit vlastní sakrální prostor. V úvahu bude vzata i úzká organizační a personální vazba pražského sboru na mezinárodní reformovanou komunitu, působící se v době rudolfínské v zázemí panovnického dvora a představující jeden z potenciálních zdrojů „kalvinisace“ bratří v pražském souměstí. Na příkladech strategií jednání nejznámějších a nejvýznamnějších pražských členů Jednoty bratrské z řad politických, ekonomických a intelektuálních měšťanských elit bude přiblíženo zázemí, z něhož vycházela a v němž se formovala jedna z nejvýznamnějších sil stavovské konfesijní politiky doby předbělohorské a bělohorské. Tato skupina měšťanů vytvářela do značné míry uzavřené komunity, spojené rodinnými, přátelskými i profesními vazbami, které se usazovaly koncentrovaně na prestižních adresách všech tří měst pražských. Právě tyto bratrské měšťanské elity, často mimopražského původu, zasáhly v letech 1618–1620 zásadním způsobem do stavovského povstání. Jeho porážku zaplatily i hrdelními tresty, a to měrou mnohem závažnější, než tomu bylo u zástupců jiných společenských vrstev či jiných protestantských konfesí.